

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3444
Warszawa, 4 marca 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Witolda Gintowt-Dziewałtowskiego.

(-) Leszek Aleksandrak; (-) Bartosz Arłukowicz; (-) Eugeniusz Czykwin; (-) Witold Gintowt-Dziewałtowski; (-) Henryk Gołębiewski; (-) Witold Klepacz; (-) Jan Kochanowski; (-) Bożena Kotkowska; (-) Wacław Martyniuk; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Jarosław Matwiejuk; (-) Krzysztof Matyjaszczyk; (-) Henryk Milcarz; (-) Wojciech Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Grzegorz Pisalski; (-) Stanisław Rydzoń; (-) Joanna Senyszyn; (-) Stanisław Stec; (-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA
z dnia 2009 r.
o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające

Rozdział I
Przepisy ogólne

Art. 1

1. Ustawa określa zasady postępowania ze środkami zawierającymi substancje psychotropowe i odurzające niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii¹ oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi², zdefiniowane w niniejszej ustawie jako używki.
2. W szczególności ustawa wskazuje:
  - 1) jakiego rodzaju środki są dopuszczane do obrotu;
  - 2) warunki dopuszczenia tych środków do sprzedaży w obrocie hurtowym i detalicznym, w tym warunki uzyskiwania zezwoleń na dopuszczenie do sprzedaży oraz zasady odpowiedzialności za naruszenie niniejszej ustawy;
  - 3) organy odpowiedzialne za:
    - a) wydawanie zezwoleń na dopuszczenie do sprzedaży,
    - b) prowadzenie postępowań w sprawie naruszenia przepisów niniejszej ustawy.
3. Celem ustawy jest:
  - 1) wprowadzenie ograniczeń obrotu handlowego środkami zawierającymi substancje groźne dla zdrowia, o których mowa w ust. 1 oraz kontroli tego obrotu przez uprawnione organy,
  - 2) ochrona osób małoletnich przed dostępem, nabywaniem i zażywaniem środków zawierających substancje, o których mowa w ust. 1,
  - 3) ograniczenie dostępności środków, o których mowa w ust. 1,
  - 4) zwiększanie informacji o szkodliwości dla zdrowia zażywania środków, o których mowa w ust. 1,
  - 5) zakaz reklamy środków, o których mowa w ust. 1.

Art. 2

Ilekcroć w ustawie jest mowa o używkach – należy przez to rozumieć środki zawierające substancje psychotropowe i odurzające niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które minister właściwy do spraw zdrowia umieścił na liście, o której mowa w art. 3.

Art. 3

1. Minister właściwy do spraw zdrowia sporządza listę środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające podlegające dopuszczeniu do sprzedaży hurtowej i detalicznej, na zasadach określonych w niniejszej ustawie.
2. W zakresie, o którym mowa w ust. 1 minister właściwy do spraw zdrowia wydaje rozporządzenie, uwzględniając w szczególności możliwość ograniczenia zażywania środków

---

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

² Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)

psychotropowych i odurzających, szkodliwość dla zdrowia w następstwie dostępności do tych środków oraz skutki i następstwa dla zdrowia i życia w związku z ich ewentualnym zażywaniem.

Art. 4

Prowadzenie działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem od zażywania używek oraz dotyczących dezintegracji społecznej osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób nadużywających używek;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy powodowane uzależnieniem, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów nadużywania używek i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć wychowawczych, edukacyjnych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami oraz nadużywaniem używek;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Art. 5

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, uwzględniając problem skutku nadużywania środków psychotropowych i odurzających, wśród celów wychowania zapewnia w programach nauczania wiedzę o szkodliwości zażywania używek dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym.

Art. 6

Minister właściwy do spraw zdrowia oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, a także minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zapewnią kształcenie niezbędnej ilości specjalistów z zakresu działalności profilaktycznej i leczniczej oraz podejmowania badań nad zażywaniem używek i związanymi z tym problemami.

Art. 7

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego oraz inne właściwe organy i instytucje publiczne podejmują odpowiednie działania zmierzające do rozwijania i popierania różnorodnych form informacji kulturalnej i naukowej, mającej na celu uświadamianie szkodliwości zażywania używek.

Rozdział 2

Warunki wydawania zezwoleń na obrót używkami oraz zasady obrotu

Art. 8

1. Obrót hurtowy używkami w kraju może być prowadzony tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez właściwego marszałka województwa.
2. Organ, o którym mowa w ust. 1, wydaje zezwolenie na obrót hurtowy przedsiębiorcom posiadającym siedzibę na terenie województwa.

3. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje się na podstawie pisemnego wniosku przedsiębiorcy.
4. Wniosek o wydanie zezwolenia zawiera:
  - 1) oznaczenie przedsiębiorcy;
  - 2) siedzibę i adres przedsiębiorcy;
  - 3) numer w rejestrze przedsiębiorców;
  - 4) miejsce prowadzenia działalności gospodarczej;
  - 5) wnioskowany limit i specyfikację rodzajów używek;
  - 6) wnioskowany termin ważności zezwolenia.
5. Marszałek województwa może wydać duplikat zezwoleń, o których mowa w ust. 1 i 2, w przypadku ich utraty lub zniszczenia.
6. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia, z uwzględnieniem ust. 4, rodzaj dokumentów wymaganych przy składaniu wniosków o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy używkami, wzory wniosków oraz wzory informacji o sprzedaży używek.
7. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje się na obrót hurtowy na okres nie dłuższy niż 2 lata.

Art. 9

1. Pobiera się opłaty za wydanie:
  - 1) zezwolenia na obrót hurtowy;
  - 2) decyzji wprowadzających w zezwoleniach zmiany;
  - 3) duplikatów zezwoleń.
2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, są wnoszone przed wydaniem zezwolenia lub decyzji na rachunek organu wydającego zezwolenie, z zastrzeżeniem ust. 5.
3. Opłata za wydanie:
  - 1) zezwolenia na obrót hurtowy używkami, ustala się w wysokości:
    - a) 2100 zł – dla przedsiębiorcy mającego otrzymać zezwolenie po raz pierwszy;
    - b) stanowiącej 2,7% wartości sprzedaży osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym dla przedsiębiorcy, który po raz kolejny ubiega się o zezwolenie na hurtową sprzedaż używek;
  - 2) innej decyzji, wprowadzającej zmiany w zezwoleniach, wynosi 500 zł;
  - 3) za wydanie duplikatu zezwolenia, wynosi 200 zł;
  - 4) za wydanie zezwolenia na wyprzedaż zapasów, o których mowa w art. 13 ust. 4 stanowi równowartość 2,7% wartości zapasów.
4. Opłaty, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, są wnoszone na rachunek organu zezwalającego, po złożeniu pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży hurtowej używek w ostatnim roku kalendarzowym.
5. Zezwolenia i decyzje, o których mowa w art. 8 ust. 1 nie podlegają opłacie skarbowej.

Art. 10

1. Opłaty, o których mowa w art. 9 ust. 1, mogą być wykorzystane przez właściwe organy województw wyłącznie na finansowanie:
  - 1) zadań określonych w art. 4 ustawy;
  - 2) zadań określonych w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).

2. Zarządy województw mogą zlecać, w drodze porozumień, innym jednostkom samorządu terytorialnego zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz przekazywać środki finansowe na ich realizację.

Art. 11

Warunkiem prowadzenia działalności na podstawie zezwoleń, o których mowa w art. 9 ust. 1, jest:

- 1) przekazywanie organowi zezwalającemu informacji o wielkości sprzedaży używek, w terminie do 31 stycznia za każdy rok poprzedni;
- 2) sprzedaż używek, wymienionych w zezwoleniu, wyłącznie przedsiębiorcom posiadającym zezwolenie na obrót hurtowy używkami lub zezwolenie na sprzedaż detaliczną używek;
- 3) prowadzenie obrotu hurtowego tylko używkami wymienionymi w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia, o którym mowa w art. 3 ust. 2;
- 4) zaopatrywanie się w używki wymienione w zezwoleniu u producentów oraz u przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy tymi używkami;
- 5) posiadanie tytułu prawnego do korzystania ze stacjonarnego magazynu dostosowanego do przechowywania używek;
- 6) niezaleganie przez przedsiębiorcę z realizacją ciężących na nim zobowiązań podatkowych;
- 7) wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie objętym zezwoleniem tylko przez przedsiębiorcę w nim oznaczonym i wyłącznie w miejscach wymienionych w zezwoleniu;
- 8) zgłaszanie właściwemu marszałkowi województwa zmian stanu faktycznego i prawnego przedsiębiorcy w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany;
- 9) przestrzeganie innych warunków określonych przepisami prawa.

Art. 12

1. Zezwolenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, właściwy marszałek województwa cofa w przypadku:
  - 1) nieprzestrzegania warunków określonych w art. 11 pkt 3, 4 i 7;
  - 2) wprowadzenia do obrotu używek pochodzących z nielegalnych lub niewiadomych źródeł;
  - 3) popełnienia przestępstwa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez osobę odpowiedzialną za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie;
  - 4) przedstawienia fałszywych danych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 9 ust. 4;
  - 5) orzeczenie wobec przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną albo wobec osoby odpowiedzialnej za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej objętej zezwoleniem;
  - 6) zlecenia przez przedsiębiorcę na podstawie umów, prowadzenia obrotu hurtowego używkami innym przedsiębiorcom.
2. Zezwolenie, o którym mowa w art., 8 ust. 1, właściwy marszałek województwa może cofnąć w przypadku:
  - 1) nieprzestrzegania warunków określonych w art. 11 pkt 1, 2, 5, 6, 8 i 9 ;
  - 2) powtarzającego się zakłócania porządku publicznego w miejscu obrotu.
3. Zezwolenia, o których mowa w art. 8 ust. 1, wygasają w przypadku:

- 1) likwidacji przedsiębiorstwa lub zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia obrotu hurtowego używkami;
  - 2) upływu terminu ważności zezwolenia;
  - 3) zmiany składu osobowego wspólników spółki cywilnej.
4. Na wniosek przedsiębiorcy, którego zezwolenie wygasło z przyczyn wymienionych w ust. 3, minister właściwy do spraw gospodarki lub właściwy marszałek województwa wydaje zezwolenie z określeniem terminu na wyprzedaż posiadanych zapasów używek. Termin, określony w zezwoleniu na wyprzedaż, nie może być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia zezwolenia.
  5. Przedsiębiorca, któremu cofnięto zezwolenie, może wystąpić z wnioskiem o ponowne wydanie zezwoleń, o których mowa w art. 9 ust. 1, nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia wydania decyzji o jego cofnięciu.

Art. 13

1. Rada gminy ustala, w drodze uchwały, dla terenu gminy liczbę punktów sprzedaży używek.
2. Rada gminy ustala, w drodze uchwały, zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży używek.
3. W miejscowościach, w których rozmieszczone są jednostki wojskowe, liczba punktów sprzedaży używek oraz usytuowanie miejsc sprzedaży używek są ustalane przez radę gminy po zasięgnięciu opinii właściwych dowódców garnizonów.

Art. 14

1. Zabrania się sprzedaży używek:
  - 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości lub odurzenia;
  - 2) osobom do lat 18;
  - 3) na kredyt lub pod zastaw.
2. W przypadku wątpliwości co do pełnoletniości nabywcy sprzedający używki ma obowiązek żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy.

Art. 15

1. Sprzedaż detaliczna używek może być prowadzona wyłącznie w punktach sprzedaży na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży, zwanego dalej „organem zezwalającym”.
2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na podstawie pisemnego wniosku przedsiębiorcy.
3. Zezwolenie organ zezwalający wydaje po uzyskaniu pozytywnej opinii gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 13.
4. Sprzedaż używek w miejscach znajdujących się pod zarządem wojskowym lub jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych może być prowadzona jedynie za zezwoleniem, o którym mowa w ust. 1, a ponadto za zgodą organów wojskowych określonych przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej lub organów spraw wewnętrznych określonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
5. Wniosek o wydanie zezwolenia zawiera:
  - 1) oznaczenie rodzaju zezwolenia i nazw używek przewidzianych do obrotu;
  - 2) oznaczenie przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres, w przypadku ustanowienia pełnomocników ich imiona, nazwiska i adres zamieszkania;
  - 3) numer w rejestrze przedsiębiorców lub ewidencji działalności gospodarczej;

- 4) przedmiot działalności gospodarczej;
  - 5) adres punktu sprzedaży;
  - 6) adres punktu składowania używek (magazynu dystrybucyjnego).
6. Do wniosku o wydanie zezwolenia należy dołączyć:
- 1) zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub odpis z rejestru przedsiębiorców;
  - 2) dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do lokalu stanowiącego punkt sprzedaży używek;
  - 3) pisemną zgodę właściciela, użytkownika, zarządcy lub administratora budynku, jeżeli punkt sprzedaży będzie zlokalizowany w budynku mieszkalnym wielorodzinnym;
  - 4) decyzję właściwego państwowego inspektora sanitarnego o zatwierdzeniu zakładu, o której mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225 z późn. zm.).
7. Warunkiem prowadzenia sprzedaży używek jest:
- 1) posiadanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1;
  - 2) wniesienie opłaty, o której mowa w art. 16;
  - 3) zaopatrywanie się w używki u producentów i przedsiębiorców posiadających odpowiednie zezwolenie na sprzedaż hurtową używek;
  - 4) w terminach do dnia 1 lutego, 1 czerwca, 1 października każdego roku kalendarzowego objętego zezwoleniem, okazanie przedsiębiorcy zaopatrującemu dany punkt sprzedaży używek odpowiedniego zaświadczenia potwierdzającego dokonanie opłaty, o której mowa w art. 16, wydanego przez gminę;
  - 5) posiadanie tytułu prawnego do korzystania z lokalu, stanowiącego punkt sprzedaży;
  - 6) wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie objętym zezwoleniem tylko przez przedsiębiorcę w nim oznaczonego i wyłącznie w miejscu wymienionym w zezwoleniu;
  - 7) zgłaszanie organowi zezwalającemu zmian stanu faktycznego i prawnego, w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu, w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany;
  - 8) prowadzenie sprzedaży w punkcie sprzedaży spełniającym wymogi usytuowania określone przez radę gminy, na podstawie art. 13;
  - 9) prowadzenie sprzedaży tylko używek wymienionych w rozporządzeniu ministra do spraw zdrowia, o którym mowa w art. 3 ust. 2;
  - 10) przestrzeganie innych zasad i warunków określonych przepisami prawa.
8. Organ zezwalający lub, na podstawie jego upoważnienia, straż gminna lub członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych dokonują kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia.
9. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 2 lata.
10. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, organ zezwalający cofa w przypadku:
- 1) nieprzestrzegania określonych w ustawie zasad sprzedaży używek, a w szczególności:
    - a) sprzedaży używek osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw;
    - b) sprzedaży używek z naruszeniem zakazów określonych w art. 14-15;
  - 2) nieprzestrzegania określonych w ustawie warunków sprzedaży używek;

- 3) powtarzającego się co najmniej dwukrotnie w okresie 5 miesięcy, w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy, zakłócania porządku publicznego w związku ze sprzedażą używek przez dany punkt sprzedaży, gdy prowadzący ten punkt nie powiadamia organów powołanych do ochrony porządku publicznego;
  - 4) wprowadzenia do sprzedaży używek pochodzących z nielegalnych lub niedozwolonych źródeł;
  - 5) przedstawienia fałszywych danych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 16 ust. 3;
  - 6) popełnienia przestępstwa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez osobę odpowiedzialną za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie;
  - 7) orzeczenia, wobec przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną albo wobec osoby odpowiedzialnej za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie, zakazu prowadzenia działalności gospodarczej objętej zezwoleniem.
11. Przedsiębiorca, któremu cofnięto zezwolenie, może wystąpić z wnioskiem o ponowne wydanie zezwolenia nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia wydania decyzji o jego cofnięciu.
  12. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wygasa w przypadku:
    - 1) likwidacji punktu sprzedaży;
    - 2) upływu terminu ważności zezwolenia;
    - 3) zmiany rodzaju działalności punktu sprzedaży;
    - 4) zmiany składu osobowego wspólników spółki cywilnej;
    - 5) niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 16 ust. 3, lub niedokonania w terminie opłaty w wysokości określonej w art. 16.
  13. Przedsiębiorca, którego zezwolenie wygasło z przyczyn określonych w ust. 12 pkt 5, może wystąpić z wnioskiem o wydanie nowego zezwolenia nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia wydania decyzji o wygaśnięciu zezwolenia.

Art. 16

1. W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4, gmina pobiera opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż używek
2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się na rachunek gminy, przed wydaniem zezwolenia, w wysokości:
  - 1) 2100 zł – dla przedsiębiorcy mającego otrzymać zezwolenie po raz pierwszy;
  - 2) 2,7% wartości sprzedaży osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym dla przedsiębiorcy, który po raz kolejny ubiega się o zezwolenie na detaliczną sprzedaż używek.
3. Przedsiębiorca, prowadzący sprzedaż używek w roku poprzednim, jest zobowiązany do złożenia do dnia 31 stycznia pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży poszczególnych używek w punkcie sprzedaży w roku poprzednim.
4. Opłata, o której mowa w ust. 1, wnoszona jest na rachunek gminy w każdym roku kalendarzowym objętym zezwoleniem w trzech równych ratach w terminach do 31 stycznia, 31 maja i 30 września danego roku kalendarzowego.
5. W roku nabycia zezwolenia lub utraty jego ważności, opłaty, o których mowa w ust. 1-4, dokonuje się w wysokości proporcjonalnej do okresu ważności zezwolenia.
6. Zezwolenia na sprzedaż detaliczną używek nie podlegają opłacie skarbowej.

Art. 17

Dochody z opłat określonych w art. 16 wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów

Przeciwdziałaniu Narkomanii, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Art. 18

1. Na wniosek przedsiębiorcy, którego zezwolenie wygasło z przyczyn wymienionych w art. 15 ust. 12, organ zezwalający może wydać zezwolenie z określeniem terminu na wyprzedaż posiadanych, zinwentaryzowanych zapasów używek. Termin określony w zezwoleniu na wyprzedaż nie może być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia zezwolenia.
2. Opłata za wydanie zezwolenia na wyprzedaż posiadanych, zinwentaryzowanych zapasów wynosi 2,7% wartości zinwentaryzowanych zapasów używek.
3. Przedsiębiorca, który otrzymał zezwolenie na wyprzedaż posiadanych, zinwentaryzowanych zapasów używek, może wystąpić z wnioskiem o wydanie nowego zezwolenia na sprzedaż używek nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia upływu terminu ważności zezwolenia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 19

1. Sprzedaż detaliczną używek prowadzi się w tylko punktach sprzedaży, w których sprzedawca prowadzi bezpośrednio sprzedaż.
2. Sprzedaży detalicznej używek nie prowadzi się za pośrednictwem internetu.
3. Sprzedaży detalicznej używek nie prowadzi się w drodze sprzedaży wysyłkowej, w tym za zaliczeniem pocztowym.

Art. 20

1. Używki dostarcza się do miejsc sprzedaży detalicznej tylko w opakowaniach zamkniętych, z oznaczeniem nazwy producenta, oraz podaniem informacji na opakowaniu w języku polskim w zakresie: nazwy, rodzaju, składu i szkodliwości sprzedawanej używki.
2. Sprzedawcy detaliczni nie mogą dopuszczać do sprzedaży używek z naruszeniem zasad określonych w ust. 1.
3. W miejscach sprzedaży używek powinna być uwidoczniiona informacja o szkodliwości spożywania używek.
4. Na opakowaniu każdej z oferowanych do sprzedaży używek w miejscu widocznym sprzedający jest zobowiązany do umieszczania czytelnej informacji o szkodliwości ich spożycia dla zdrowia.

Art. 21

1. Zabrania się reklamy i promocji używek.
2. Zabrania się reklamy i promocji przedsiębiorców oraz innych podmiotów, które w swoim wizerunku reklamowym wykorzystują nazwę, znak towarowy, kształt graficzny lub opakowanie związane z używką, jego producentem lub dystrybutorem.
3. Zakaz określony w ust. 1 dotyczy również wydawnictw promocyjno-reklamowych pochodzących od producentów używek (albo ich dystrybutorów lub handlowców) przekazywanych klientom detalicznym.
4. Zakazy określone w ust. 1-3 nie obejmują reklamy i promocji używek prowadzonej wewnątrz pomieszczeń hurtowni.
5. Zakazy określone w ust. 1-3 dotyczą osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, które uczestniczą w prowadzeniu reklamy w charakterze zleceniodawcy albo zleceniobiorcy niezależnie od sposobu i formy jej prezentacji.

Rozdział 3

Przepisy karne

Art. 22

1. Kto sprzedaje używki w wypadkach, kiedy jest to zabronione, albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, podlega karze grzywny.
2. Kierownik zakładu handlowego, który nie dopełnia obowiązku nadzoru i przez to dopuszcza do popełnienia w tym zakładzie przestępstwa określonego w ust. 1, podlega karze grzywny.
3. W razie popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1 lub 2 można orzec przepadek używek, chociażby nie były własnością sprawcy. Można także orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży używek oraz sprzedaży lub podawaniu napojów alkoholowych.
4. Orzekanie w sprawach o przestępstwa określone w ust. 1 i 2 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

Art. 23

1. Kto nabywa używki w miejscach nielegalnej sprzedaży, podlega karze grzywny.
2. Usiłowanie wykroczenia określonego w ust. 1 jest karalne.
3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec przepadek używek, chociażby nie były własnością sprawcy.

Art. 24

Kto wbrew obowiązkowi szczególnego nadzoru dopuszcza do sprzedawania używek na terenie zakładu pracy, jak również powziąwszy wiadomość o sprzedawaniu ich na terenie zakładu pracy nie podejmie prawem przewidzianego postępowania, podlega karze grzywny.

Art. 25

Kto wbrew postanowieniom zawartym w art. 20 ust. 1:

- 1) dostarcza używki do miejsc sprzedaży lub
  - 2) nie uwidacznia informacji o szkodliwości spożywania używek,
- podlega karze grzywny.

Art. 26

Orzekanie w sprawach o czyny wymienione w art. 23-25 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Art. 27

1. Kto wbrew postanowieniom zawartym w art. 21 prowadzi reklamę lub promocję używek, podlega karze grzywny w wysokości od 10.000 do 500.000 złotych.
2. Orzekanie w sprawach o czyn wymieniony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.
3. Jeżeli czyn określony w ust. 1 został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę czynu zabronionego uznaje się osobę odpowiedzialną za zlecenie lub prowadzenie reklamy.

Art. 28

1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom prowadzi obrót hurtowy używkami podlega karze grzywny w wysokości od 10.000 do 500.000 złotych.
2. W razie popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1 można orzec przepadek używek, chociażby nie były własnością sprawcy, można także orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na hurtowym obrocie używkami.
3. W wypadkach mniejszej wagi sprawca czynu określonego w ust. 1 podlega karze grzywny w wysokości do 5.000 zł.
4. Orzekanie w sprawach o czyn wymieniony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.
5. Jeżeli czyn określony w ust. 1 został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę czynu zabronionego uznaje się osobę odpowiedzialną za wprowadzenie używek do obrotu hurtowego.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

Art. 29

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt ustawy jest próbą odpowiedzi na problem i towarzyszące temu zjawiska, do których wystąpienia Polska w najmniejszym stopniu nie była i nie jest przygotowana.

Mimo obowiązywania od dłuższego już czasu ustaw o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dziś nie ma żadnych regulacji prawnych określających dostępność, zasady obrotu, tryb kontroli ewentualnego obrotu, a także zasady informacji o szkodliwości ewentualnego spożycia środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające, tzw. „dopalaczy”, nie wymienionych w obu w/w ustawach.

W obowiązującym stanie prawnym każdy, w każdym czasie, w każdym miejscu, przy praktycznie zupełnym braku uprawnień do kontroli, może udostępniać każdemu na zupełnie dowolnych zasadach substancje, których szkodliwość spożycia dla zdrowia nie budzi wątpliwości. Mało tego, specyfiki zwane potocznie „dopalaczami”, dla których przyjęto w ustawie nazwę „używki”, do niedawna również dość powszechnie dostępne w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w niektórych środowiskach, w tym także młodzieży, stały się modne i popularne przy pełnym lekceważeniu ich szkodliwości dla zdrowia i groźby uzależnienia.

Projekt ustawy stara się odpowiedzieć na wyzwania związane z problemem i nawiązując do regulacji przyjętych w ustawach o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu narkomanii wprowadza rozwiązania określające zasady postępowania z używkami, tryb ewentualnego ich dopuszczenia do obrotu i warunki jego realizacji, a także sankcje karne, które mogłyby być stosowane w stosunku do osób łamiących przepisy określone w ustawie.

Projekt ustawy nie zawiera wykazu specyfików uznanych za używki. Mając świadomość dynamiki zdarzeń, podjęto próbę zdefiniowania środka, który może być uznany za używkę. Tym samym, podjęto próbę uprzedzenia nowych wynalazków chemików i laboratoriów, które cały czas i w wielu miejscach na świecie dążą do produkcji nowych, do tej pory nie znanych specyfików, których wprowadzenie na rynek, rzadko w sposób legalny, przynosi krociowe zyski wynalazcom, dystrybutorom i detalistom.

Przedłożenie określa, jakie środki mogą być dopuszczone do obrotu uzależniając to każdorazowo od stosownej decyzji ministra zdrowia. Jednocześnie określa się działania zmierzające do przeciwdziałania ewentualnym uzależnieniom, związane także z pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną, nie tylko w sferze opieki zdrowotnej, ale także w działaniach wycho-

wawczych, edukacyjnych, a także informacji kulturalnej i naukowej uświadamiających szkodliwość stosowania używek.

Projekt ustawy określa zasady i warunki dopuszczenia do obrotu detalicznego i hurtowego używkami. Wprowadza się koncesjonowanie obrotu na zasadach zbliżonych do obrotu napojami alkoholowymi. Proponuje się upoważnienie organów jednostek samorządu terytorialnego do suwerennego rozstrzygania o przyznaniu prawa do sprzedaży hurtowej (samorząd wojewódzki) i sprzedaży detalicznej (samorząd miejski i gminny). W obu przypadkach samorządy będą miały prawo decyzji o zakazie, na obszarze ich działania, obrotu używkami. W sytuacji, gdyby jednak pozytywne dla wnioskodawców decyzje samorządów miały miejsce, będą one ograniczone:

- obowiązkiem uzyskania indywidualnego zezwolenia na obrót używkami;
- wprowadzeniem do obrotu tylko tych używek, które zostaną objęte stosownym zezwoleniem ministra zdrowia;
- zakazem sprzedaży osobom niepełnoletnim, będącym w stanie wskazującym na odurzenie, bądź spożycie środka odurzającego, w tym alkoholu;
- punktem obrotu musi być zlokalizowany w stosownym oddaleniu od obiektów edukacyjno-wychowawczych, kulturalnych, kultu religijnego itp.;
- zakazem sprzedaży na kredyt lub pod zastaw;
- nakazem sprzedaży używek w opakowaniach zamkniętych z oznaczeniem w języku polskim: firmy producenta, nazwy, rodzaju, składu i szkodliwości sprzedawanej używki.

Autorzy projektu ustawy proponują wprowadzenie zakazu reklamy używek, zakazu sprzedaży za pośrednictwem internetu, a także zakazu sprzedaży w drodze sprzedaży wysyłkowej, w tym za zaliczeniem pocztowym.

Za uzyskanie zezwolenia na obrót hurtowy i detaliczny, za wydanie decyzji zmieniającej treść zezwolenia, za wydanie duplikatu zezwolenia, a także na sprzedaż zapasów autorzy wprowadzają opłaty, które mają być wnoszone na rzecz organu zezwalającego.

Projekt przewiduje wprowadzenie sankcji karnych za naruszenie przepisów ustawy, które orzekane byłyby na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia, a w szczególnych przypadkach także na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

Treść przedłożenia nie została poddana pełnym konsultacjom, o których mowa w art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP, ale uzyskała pozytywną ocenę niektórych organów jednostek samorządu terytorialnego na terenie których powstały i już od pewnego czasu działają punkty sprzedaży używek.

Projekt nie pociąga za sobą konieczności poniesienia znacznych wydatków budżetowych, a zakres spraw w nim regulowanych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 16 marca 2009 r.

BAS-WAL-476/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Witold Gintowt-Dziewałtowski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Proponowana ustawa ma na celu wprowadzenie regulacji prawnej odnoszącej się do używek. Używkami są – w rozumieniu projektu – „środki zawierające substancje psychotropowe i odurzające niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które minister właściwy do spraw zdrowia umieścił na liście” zamieszczonej w akcie wykonawczym wydanym na podstawie proponowanej ustawy (art. 1 ust. 1, art. 2 i art. 3 projektu). Projekt określa warunki dopuszczenia używek do sprzedaży w obrocie hurtowym i detalicznym. Projekt w szczególności zakazuje reklamy i promocji używek oraz sprzedaży detalicznej wysyłkowej i za pośrednictwem Internetu. Przepisy karne projektu określają zasady odpowiedzialności karnej za naruszenie ograniczeń i zakazów, o których mowa w proponowanej ustawie.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do treści projektu należy wskazać w szczególności:

- artykuły 28 i 30 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE), wprowadzające zasadę swobodnego przepływu towarów,
- artykuły 43 i 46 TWE regulujące swobodę przedsiębiorczości,
- decyzję Rady 2005/387/WSiSW z dnia 10 maja 2005 r. w sprawie wymiany informacji, oceny ryzyka i kontroli nowych substancji psychoaktywnych (Dz. Urz. UE L 127 z 20.5.2005 r., str. 32).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Należy ocenić, czy proponowane ograniczenia dotyczące obrotu hurtowego i detalicznego (w tym sprzedaży i reklamy) środkami określonymi jako używki są zgodne z zasadami swobody przedsiębiorczości oraz swobodnego przepływu towarów, o których mowa w art. 28, 30, 43 i 46 TWE.

3.2. Projekt przewiduje, że zezwolenie na obrót hurtowy używkami w Polsce może być wydane wyłącznie przedsiębiorcy mającemu „siedzibę na terenie województwa”, a więc na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8). Przedsiębiorca taki będzie mógł zaopatrywać się w używki jedynie u producentów oraz przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy tymi używkami (art. 11 pkt 2, 4 i 7 projektu). Sprzedaż detaliczną będzie mógł prowadzić wyłącznie przedsiębiorca posiadający zezwolenie wydane na warunkach określonych w projekcie i będzie mógł zaopatrywać się w używki tylko u producentów i przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż hurtową używek (art. 15). Artykuł 19 projektu ogranicza sprzedaż detaliczną używek wyłącznie do sprzedaży bezpośredniej i zakazuje sprzedaży wysyłkowej oraz za pośrednictwem Internetu. Artykuł 21 projektu zakazuje reklamy i promocji używek. Proponowana regulacja umożliwi obrót hurtowy używkami jedynie podmiotom gospodarczym mającym siedzibę na terytorium RP.

3.3. Przepis art. 8 projektu, faktycznie uzależniający uzyskanie zezwolenia na obrót hurtowy używkami w Polsce od posiadania siedziby na terytorium RP, stanowi ograniczenie swobody przedsiębiorczości. Należy zauważyć, że wymóg posiadania siedziby na terytorium RP będzie, co do zasady, łatwiejszy do spełnienia przez podmioty pochodzące z Polski niż przez podmioty pochodzące z innych państw członkowskich UE. Można więc mówić o dyskryminacji pośredniej przedsiębiorców pochodzących z innych niż Polska państw członkowskich UE, co jest niezgodne z art. 43 TWE zakazującym ograniczeń swobody przedsiębiorczości obywateli jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego.

Artykuł 46 TWE zezwala jednak na stosowanie przepisów krajowych przewidujących szczególne traktowanie cudzoziemców, uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego. Z art. 1 ust. 3 projektu wynika, że uzasadnieniem wprowadzenia proponowanych ograniczeń byłyby względy ochrony zdrowia. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (TS) ograniczenia muszą służyć celowi, w jakim są wprowadzane (ochrona zdrowia publicznego), nie mogą być dyskryminujące i muszą być konieczne i proporcjonalne do zamierzonego celu, a celu tego nie można osiągnąć mniej uciążliwymi

środkami.¹ Odnosząc się do projektu należy stwierdzić, że wymóg posiadania siedziby na terytorium RP nie spełnia żadnej ze wskazanych w orzecznictwie TS przesłanek uzasadniających wprowadzenie ograniczenia swobody przedsiębiorczości. Projekt narusza zasadę swobody przedsiębiorczości w rozumieniu art. 43 TWE.

3.4. Zgodnie z zasadą swobodnego przepływu towarów (art. 28 i 30 TWE), towary znajdujące się legalnie w obrocie w innym państwie członkowskim powinny być dopuszczone do obrotu w Polsce. Państwa członkowskie mogą stosować ograniczenia w swobodnym przepływie towarów, jeśli są one uzasadnione względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej. W odniesieniu do projektu ustawy uzasadnieniem proponowanych ograniczeń byłyby względy ochrony zdrowia ludzi. Jednak – zgodnie z art. 30 TWE – wprowadzane ograniczenia nie mogą być środkami arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między państwami członkowskimi. Podobnie jak w odniesieniu do swobody przedsiębiorczości, TS wskazał, że ograniczenia w przepływie towarów muszą służyć celowi, w jakim są wprowadzane, nie mogą być dyskryminujące i muszą być konieczne i proporcjonalne do zamierzonego celu, a celu tego nie można osiągnąć mniej uciążliwymi środkami.²

W tym kontekście wątpliwości budzi nieokreślony zakres przedmiotowy proponowanej regulacji. Używkami są bowiem – w rozumieniu projektu – „środki zawierające substancje psychotropowe i odurzające niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które minister właściwy do spraw zdrowia umieścił na liście” zamieszczonej w akcie wykonawczym wydanym na podstawie proponowanej ustawy (artykuły 1 – 3 projektu). Na podstawie przepisów projektu nie jest więc możliwe wskazanie środków, do których będą odnosiły się ograniczenia obrotu i reklamy, a proponowana ustawa otwiera możliwość istotnych i niemożliwych do określenia ograniczeń. Taka konstrukcja regulacji (zdefiniowanie używek poprzez negatywne odesłanie do innych ustaw oraz do aktu wykonawczego wydanego na podstawie proponowanej ustawy) może prowadzić do sprzeczności z prawem UE na etapie wykonania i stosowania ustawy. Nie można bowiem – analizując jedynie treść projektowanej ustawy – stwierdzić, czy ograniczenia (sprzedaży hurtowej i detalicznej, reklamy i promocji, sprzedaży wysyłkowej i przez Internet) są uzasadnione

---

¹ Wyrok Trybunału z 30.11.1995 r. w sprawie C-55/94 *Reinhard Gebhard przeciwko Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano*, ECR z 1995 r., str. I-4165, pkt 37.

² Wyrok Trybunału w sprawie C-55/94, pkt 37; wyrok Trybunału z 14.7.1983 r. w sprawie 174/82 *Postępowanie karne przeciwko Sandoz BV.*, ECR z 1983 r., str. 2445, pkt 17 i 18.

względami ochrony zdrowia w rozumieniu art. 30 TWE. Nie można w każdym razie mówić o spełnieniu wskazanej przez TS przesłanki wprowadzania ograniczeń – ich konieczności i proporcjonalności do zamierzonego celu (którym w myśl art. 1 ust. 3 projektu jest w szczególności ochrona zdrowia).

3.5. Można też rozważać, czy w odniesieniu do proponowanej regulacji mogłaby mieć zastosowanie decyzja Rady 2005/387/WSiSW. Decyzja ta przewiduje mechanizm wymiany informacji o nowych substancjach psychoaktywnych, które nie są ujęte w wykazach załączonych do Jednolitej konwencji Narodów Zjednoczonych o środkach odurzających z 1961 r. oraz Konwencji NZ o substancjach psychotropowych z 1971 r.; decyzja ta nie dotyczy też prekursorów objętych systemem wspólnotowym ustanowionym m.in. w rozporządzeniu (WE) nr 273/2004. Wymiana informacji może prowadzić do podjęcia przez Radę decyzji o poddaniu nowej substancji psychoaktywnej środkom kontroli. Na podstawie takiej decyzji państwa członkowskie UE wprowadzają środki kontroli i sankcje karne przewidziane przez ich ustawodawstwo krajowe na mocy ich zobowiązań wynikających z Jednolitej konwencji NZ o środkach odurzających z 1961 r., oraz Konwencji NZ o substancjach psychotropowych z 1971 r., które mogą stanowić porównywalne zagrożenie dla zdrowia publicznego jak substancje wymienione w tych konwencjach (artykuły 1, 2, 8 i 9 ust. 1 decyzji). Jednocześnie decyzja nie stanowi przeszkody dla utrzymania lub wprowadzenia przez państwo członkowskie na swoim terytorium wszelkich krajowych środków kontroli, jakie uzna za stosowne, po zidentyfikowaniu przez państwo członkowskie nowej substancji psychoaktywnej (art. 9 ust. 3 decyzji).

Na gruncie proponowanej ustawy nie da się stwierdzić, czy używki będą spełniały kryteria przewidziane w decyzji 2005/387/WSiSW, umożliwiające uznanie ich za „nowe środki odurzające” w rozumieniu tej decyzji. Nie można więc ocenić, czy decyzja mogłaby mieć zastosowanie.

4. Konkluzja

4.1. Projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe, uzależniając uzyskanie zezwolenia na obrót hurtowy używkami w Polsce od posiadania siedziby na terytorium RP, jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej (punkt 3.3 niniejszej opinii).

4.2. Ze względu na niedookreślony przedmiot regulacji (definicja używek), projekt może prowadzić do sprzeczności z prawem UE na etapie wykonania i stosowania proponowanej ustawy (punkt 3.4 opinii).

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, narkomania

Warszawa, 16 marca 2009 r.

BAS-WAL-477/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Witold Gintowt-Dziewałtowski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Proponowana ustawa ma na celu wprowadzenie regulacji prawnej odnoszącej się do używek. Używkami są – w rozumieniu projektu – „środki zawierające substancje psychotropowe i odurzające niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które minister właściwy do spraw zdrowia umieścił na liście” zamieszczonej w akcie wykonawczym wydanym na podstawie proponowanej ustawy. Projekt określa warunki dopuszczenia używek do sprzedaży w obrocie hurtowym i detalicznym. Projekt w szczególności zakazuje reklamy i promocji używek oraz sprzedaży detalicznej wysyłkowej i za pośrednictwem Internetu. Przepisy karne projektu określają zasady odpowiedzialności karnej za naruszenie ograniczeń i zakazów, o których mowa w proponowanej ustawie.

Projekt ustawy jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 06 kwietnia 2009 r.

ZW/0714/47/09

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. LCZ-020-00140

Data wpływu 06. 04. 2009

Szanowny Pan

Lech Czapla

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 marca 2009 roku, w sprawie przedłożenia opinii nt. poselskich projektów ustaw:

- o zmianie ustawy – o samorządzie gminnym oraz zmianie niektórych innych ustaw,

- o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające,

- o zadaniach publicznych w dziedzinie usług medialnych,

w załączeniu uprzejmie przesyłamy opinie otrzymane z województw: małopolskiego i zachodniopomorskiego.

Jednocześnie informujemy, że pozostałe województwa nie wniosły uwag do proponowanych zapisów ustawy.

Z uprzejmymi pozdrowieniami

/-/ Bogdan Ciepielewski

Dyrektor Biura ZWRP

Uwagi Województwa Małopolskiego do poselskich projektów ustaw:

- o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz zmianie niektórych innych ustaw,
  - o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające,
  - o zadaniach publicznych w dziedzinie usług medialnych.
-

1. Projekt ustawy „o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające”.

Przedłożony do zaopiniowania projekt oraz załączone uzasadnienie nie mogą być zaakceptowane. Należy zaznaczyć, iż materia zawarta w projekcie nie powinna być regulowana odrębnym aktem prawnym, gdyż wydaje się niecelowe tworzenie kolejnej odrębnej gałęzi prawa. Zmiany powinny być dokonane w aktach już istniejących, m.in. w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Takie ujęcie tematu należy więc uznać za błędne. Trudno też zaakceptować zlecenie realizacji tego zadania samorządowi województwa. Należy rozważyć możliwość zmiany poprzez przekazanie realizacji przedmiotowego zadania do terenowej administracji rządowej, ponieważ posiada ona odpowiedni instrument jego wykonania.

Poniżej przedstawiamy uwagi szczegółowe do przedmiotowego projektu ustawy:

1) Zgodnie z zasadami poprawnej legislacji, tytuł aktu prawnego nie może wprowadzać w błąd, natomiast - jak wynika z treści opiniowanego aktu - powinien on uwzględniać również zakaz reklamy. „Reklama” ma zazwyczaj na celu skłonienie do nabycia lub korzystania z określonych towarów czy usług, popierania określonych spraw lub idei. Natomiast projekt ustawy wypowiedzi się wyłącznie w zakresie zakazu reklamy takich środków, poświęcając mu tylko jeden artykuł; stąd należałoby albo zmienić tytuł omawianego aktu albo też do treści tytułu dopisać „o zakazie reklamy”.

2) Przedmiot projektu ustawy jest określony nieprecyzyjnie. W art. 1 projektu wskazany został zakres oraz cel projektowanej ustawy. Z zakresu regulowanego projektu została wyłączona reklama, natomiast projekt reguluje również w art. 21 zakaz reklamy i promocji. W art. 1 ust. 3 pkt 3 wskazano, iż celem ustawy jest zakaz reklamy środków, o których mowa w ust. 1. Z literalnego brzmienia przytoczonego ustępu nie wynika jednak, o jakie środki chodzi, co tak naprawdę projektodawca uznaje za używki czy też jak wygląda definicja używki. Jeżeli dopiero wykaz używek ma być ogłoszony przez ministra zdrowia, zgodnie z art. 3 ust. 1, to powinna być dokładnie dookreślona forma, w jakiej taka lista będzie ogłaszana oraz należałoby dokładnie wskazać zakres delegacji dla ministra (w tym: częstotliwość ogłaszania takiej listy, wytyczne co do treści aktu – tj. co będzie decydowało o tym, że dana substancja zostanie zakwalifikowana jako używka). Należy wskazać,

iz definicją samą w sobie nie jest wykaz zakazanych używek. Problemu nie rozwiązuje art. 2 projektu w zw. z art. 1 ust. 1.

Proponuje się zmianę treści art. 1 ust. 1 w brzmieniu: „*Ustawa określa zasady postępowania ze środkami zawierającymi substancje psychoaktywne niewymienione w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zdefiniowane w niniejszej ustawie jako używki.*”

Nowa ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii jest kompleksową regulacją prawną, dotyczy bowiem wszelkich – praktycznie rzecz biorąc – zagadnień związanych z prawnymi uregulowaniami dotyczącymi środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów oraz przeciwdziałania używaniu tych substancji do celów innych niż medyczne i naukowe.

Mając na uwadze wskazane zastrzeżenia, aktualnie obowiązująca ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii określa środek odurzający jako każdą substancję pochodzenia naturalnego albo syntetycznego:

- 1) działającą na ośrodkowy układ nerwowy;
- 2) zamieszczoną w załączniku nr 1 do ustawy.

Obie te przesłanki muszą być przy tym spełnione łącznie.

O ile jednak z medycznego punktu widzenia zaliczenie alkoholu do środków odurzających ze względu na kryterium skutku w postaci odurzenia nie wywołuje ujemnych następstw, o tyle na płaszczyźnie prawnej łączenie tych środków należy uznać za chybiające. Problematyka dotycząca używania alkoholu na gruncie prawnym jest bowiem dość wyraźnie wyodrębniona, stąd też, mieszcząc się w granicach dopuszczalnej konwencji, można w tym miejscu przyjąć medyczne znaczenie pojęcia „środek odurzający”, wyłączając jednocześnie alkohol spoza jego zakresu (patrz w: *K. Łucarz, A. Muszyńska, Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz, Oficyna, 2008*).

Przepisy ustawy o substancjach i preparatach chemicznych normują warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko (art. 1 ust. 1 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych).

*Ponadto sama nazwa projektu ustawy jest sprzeczna z uregulowaniami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

3) W zakresie regulacji projektu ustawy art. 1¹ ust. 2 wskazuje w pkt. 1 „*jakiego rodzaju środki są dopuszczone do obrotu*” - niestety, ale - jak wynika z jego treści - nie wskazuje, jakie są to środki. Projekt nie określa również, jak ma być prowadzone postępowanie w sprawie naruszenia przepisów przedmiotowego projektu, a czytamy w art. 1 ust. 2 pkt 3b, że stanowi to również zakres regulacji tego projektu.

Proponuje się dodać zapis w art. 1 - ust. 4 w brzmieniu:

„*Ustawa nie narusza innych ustaw w zakresie dotyczącym substancji psychoaktywnych, a w szczególności:*

- 1) *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)*
- 2) *ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),*

3) ustawy z dnia 6 września 2002 roku – Prawo farmaceutyczne (t.j.: Dz.U. z 2008r. Nr 45, poz.271 ze zm.).

4) ustawy z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych (t.j.: Dz.U. z 2001 r., poz. 84 ze zm.).”

- uzasadniając jego wprowadzenie faktem, iż projektowana ustawa nie powinna być sprzeczna z innymi ustawami regulującymi problematykę substancji chemicznych lub preparatów, które mają lub mogą mieć działanie psychoaktywne. Projektowana ustawa ma jedynie wypełniać luki w prawie, stanowić akt komplementarny wobec ustaw wymienionych w art. 1 ust. 4.

4) Proponuje się:

a. zmianę treści art. 3 ust. 3 w brzmieniu: „*Minister właściwy do spraw zdrowia sporządza listę środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające podlegające dopuszczeniu do sprzedaży hurtowej i detalicznej, na zasadach określonych w niniejszej ustawie.*” na: „*Minister właściwy do spraw zdrowia sporządza listę środków zawierających substancje psychoaktywne podlegające dopuszczeniu do sprzedaży hurtowej i detalicznej, na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Minister właściwy do spraw zdrowia zasięga opinii Głównego Inspektora Farmaceutycznego oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.*”

- uzasadniając to tym, iż zarówno z ustawy prawo farmaceutyczne, jak i ustawy o substancjach chemicznych wynika, iż organami wyspecjalizowanymi są: Główny Inspektor Farmaceutyczny jak i Główny Inspektor Sanitarny.

b. oraz dodać do art. 3 ust. 3 w brzmieniu: „*Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy oraz przepisów rozporządzeń, o których mowa w art. 1 ust. 1, sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.*”

- analogicznie do treści art. 33 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych, Państwowa Inspekcja Sanitarna mogłaby kontrolować przestrzeganie przepisów ustawy.

5) Art. 8 ust. 1 projektu określa, że „*obróć hurtowy używkami w kraju (...), może być wydany tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez właściwego marszałka województwa*” - określenie zawarte w tym przepisie nie jest precyzyjne (zapewne chodzi o „teren Rzeczypospolitej Polskiej”).

Proponuję się zapis ust. 1 w brzmieniu: „*Obrót hurtowy używkami w kraju może być prowadzony tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Głównego Inspektora Farmaceutycznego. Art. 40 ust. 1 ustawy – Prawo farmaceutyczne stosuje się odpowiednio.*”

Zgodnie z art. 40 ust. 1 obrót hurtowy środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi będącymi produktami leczniczymi może być prowadzony przez przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 72 ustawy z dnia 6 września 2001 roku – Prawo farmaceutyczne, po uzyskaniu zezwolenia Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

Proponowana zmiana art. 8 ust. 1 nawiązuje do powyższej regulacji. Ponadto, marszałek województwa, w przeciwieństwie do Głównego Inspektora Farmaceutycznego nie jest organem wyspecjalizowanym w zakresie prawa farmaceutycznego i przepisów o substancjach chemicznych. Dodatkowo należy wyeliminować niebezpieczeństwo niekontrolowanego obrotu używkami przez osoby nie posiadające wiedzy specjalistycznej w zakresie chemii ogólnej, farmacji czy medycyny.

6) Art. 6 i art. 7 projektu zawierają luźne zapisy, które mogą być określone jako „zadania” ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego i innych, z których zupełnie nic nie wynika. Zgodnie z nimi minister ma zapewnić m.in. kształcenie danej ilości specjalistów z zakresu działalności profilaktycznej i leczniczej, ale nie jest doprecyzowane w jaki sposób, w jakiej formie (uchwałą, rozporządzeniem lub w jakikolwiek inny sposób). Inaczej stanowi art. 5 projektu, który wprost wskazuje, iż „(...) wśród celów wychowania zapewnia w programach nauczania wiedzę o szkodliwości zażywania używek dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym”.

7) Art. 11 pkt 8 w brzmieniu: „zgłaszanie właściwemu marszałkowi województwa zmian stanu faktycznego i prawnego przedsiębiorcy w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany” proponuje się nadać brzmienie: „zgłaszanie Głównemu Inspektorowi Farmaceutycznemu zmian stanu faktycznego i prawnego przedsiębiorcy w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany.”

-co wynika analogicznie - jak w uzasadnieniu do art. 8.

8) Art. 12 ust. 1 pkt 3 projektu wskazuje, iż „Zezwolenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, właściwy marszałek województwa cofa w przypadku: (...) popełnienia przestępstwa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez osobę odpowiedzialną za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie”. Trudno wywodzić z takiego zapisu, czy chodzi o popełnienie przestępstwa w związku z prowadzoną działalnością czy o popełnienie jakiegokolwiek innego przestępstwa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

9) Art. 11 ust. 5 zawiera sformułowanie: „warunkiem prowadzenia działalności na podstawie zezwoleń, o których mowa w art. 9 ust. 1, jest (...) posiadanie tytułu prawnego do korzystania ze stacjonarnego magazynu dostosowanego do przechowywania używek”. Nie wiadomo, co projektodawca miał na myśli używając określenia „tytułu prawnego do korzystania ze stacjonarnego magazynu” - należy wskazać, że omawiany projekt nie zawiera słowniczka pojęć.

10) Zasadnym jest, w kontekście powyższych propozycji, wprowadzić w art. 15 zmianę poprzez skreślenie słów „wójt (burmistrz, prezydent miasta)” i zastąpienie ich słowami „Główny Inspektor Farmaceutyczny.”, bowiem - zgodnie z art. 41 ust.1 ustawy Prawo farmaceutyczne - obrót detaliczny środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami, będącymi produktami leczniczymi, prowadzą apteki i punkty apteczne, zapewniając odpowiednie warunki ich przechowywania uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do tych środków i substancji. Proponowana zmiana nawiązuje do powyższej regulacji. (Patrz również uzasadnienie do zmiany art. 8.)

11) W celu zapewnienia spójności z pozostałymi przepisami prawa proponuje się zmianę brzmienia art. 16 ust. 1 i 2 :

„1. W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4, Główna Inspekcja Farmaceutyczna pobiera opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż używek

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się na rachunek Głównej Inspekcji Farmaceutycznej, przed wydaniem zezwolenia, w wysokości:

- 1) 2100 zł – dla przedsiębiorcy mającego otrzymać zezwolenie po raz pierwszy;
- 2) 2,7% wartości sprzedaży osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym dla przedsiębiorcy, który po raz kolejny ubiega się o zezwolenie na detaliczną sprzedaż używek."

12) W art. 27 ust. 2 nie dookreślono przepisów karnych, na podstawie których jest prowadzone postępowanie karne. Należy na końcu zdania wpisać właściwy akt oraz miejsce jego publikacji.

13) Uzasadnienie do projektu ustawy nie zawiera oceny skutków regulacji, trudno więc wnioskować, oceniać i weryfikować prognozowane koszty nałożonego na samorządy zadania.

2. Projekt ustawy „o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz zmianie niektórych innych ustaw”.

Przedłożony do zaopiniowania projekt zawiera błąd techniczny. Ponieważ w ustawie o samorządzie powiatowym i ustawie o samorządzie województwa projektodawca używa sformułowania „*rada gminy*” zamiast „*rada powiatu*” w ustawie o samorządzie powiatowym oraz „*rada gminy*” zamiast „*sejmik województwa*” w ustawie o samorządzie województwa.

Ponadto w art. 1, 2 oraz 3 słowo „*posiedzenie*” zastąpione powinno zostać przez zwrot „*sesje*”.

Nadto, zawarte w treści uzasadnienia stwierdzenie, iż: „*Niniejszy projekt ustawy (...) pozwoli na jasne i szybkie rozwiązywanie również podobnych do wskazanej sytuacji.*” - nie znajduje odzwierciedlenia w treści aktu normatywnego. Brak bowiem wyraźnego wskazania terminu, w ciągu którego wojewoda byłby zobowiązany do zwołania sesji organów stanowiących – jednostek samorządu terytorialnego.

Ustawa nie wskazuje też osoby, która będzie przewodniczyć zwołanej przez wojewodę sesji (wydaje się, że mógłby to być radny najstarszy wiekiem - analogicznie jak w przypadku pierwszej sesji).

Poza tym należy zaznaczyć, iż prawo do zwołania posiedzenia ww. organów celem wyboru ich władz wojewoda powinien mieć wyłącznie w przypadku, gdy wybór nowych władz nie nastąpił na sesji zwołanej przez dotychczasowego przewodniczącego / wiceprzewodniczącego przed złożeniem rezygnacji.

Analiza uzasadnienia do projektu przedmiotowej ustawy pozostawia wątpliwości dotyczące wyboru wojewody jako organu kompetentnego do zwoływania sesji w przypadkach wskazanych w projekcie.

Odrębną kwestią jest również rozważenie, czy na gruncie aktualnie obowiązującej ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie istnieje podstawa prawna dla powierzenia obowiązku zwoływania posiedzenia organu samorządu województwa wojewodzie.

3. Projekt ustawy „o zadaniach publicznych w dziedzinie usług medialnych” – nie wnosi się uwag.

WWS-I/KK/0724/09

Szczecin, dnia kwietnia 2009 r.

Pan
Bogdan Ciepieliński
Dyrektor Biura
Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowienie Panie Dyrektore

W obliczu mnożących się problemów i trudności w regulacji dostępu do substancji mogących działać psychoaktywnie lecz nie stricte takich, Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego upatruje wiele nadziei w przedstawionym do zaopiniowania projekcie ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające. Stanowisko Samorządu Województwa w powyższej sprawie skonstruowane zostało, m.in. na podstawie wieloletniego doświadczenia w pracy na rzecz ograniczania dostępności do substancji psychoaktywnych i szkód nimi powodowanych, przez merytorycznie zajmujący się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego problematyką uzależnień Wydział Współpracy Społecznej.

Przedstawiony do konsultacji projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające niesie swoimi regulacjami perspektywę licznych wymiernych korzyści.

Cieszy podjęcie próby uregulowania zjawiska niekontrolowanego obrotu i spożycia środków zawierających substancje odurzające i psychotropowe w tym tzw. dopalaczy, nieuregulowanego w ustawach o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi a na potrzeby tej ustawy zwanych używkami.

Pomimo próby regulacji legislacyjnej artykułowanej w załączniku nr 1 i 2 do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do których dopisane zostały jedynie substancje o udowodnionym niekorzystnym działaniu i zdelegalizowane w większości państw wspólnoty europejskiej, w chwili obecnej każdy może udostępnić, niestety też nieletnim, używkami, które nie pozostają obojętne dla zdrowia i prawidłowego pełnienia ról społecznych, dlatego tym bardziej zasadne wydają się działania angażujące, poza organami administracji rządowej, samorząd terytorialny, działający

tak by bez sprzeczności z zasadami swobody działalności gospodarczej, reglamentować, wprowadzać ograniczenia i kontrolować obrót detaliczny i hurtowy używek. Wartą podkreślenia jest tu procedura, zaczerpnięta wprost, bo przecież sprawdzająca się, z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pobierania opłaty za wydawanie zezwolenia na indywidualną i hurtową sprzedaż używek. Destabilizacja gospodarcza dotycząca przedsiębiorców obracających napojami alkoholowymi do 18% może perspektywnie uszczuplić dochody samorządów, ten hipotetyczny zastrzyk finansowy płynący do jednostek samorządu terytorialnego od jednostek i osób chcących dystrybuować używki i literalne wskazanie w ustawie ich przeznaczenia, wykorzystywane będzie na finansowanie zadań określonych w Wojewódzkich i Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii, które to za swój cel mają promowanie zdrowego i świadomego stylu życia. Zasadnym jednak wydaje się doprecyzowanie w ustawie konieczności wpisania do wojewódzkich i gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom zadań z zakresu edukacji społecznej, prewencji, profilaktyki oraz ewentualnego leczenia i rehabilitacji osób i ich rodzin dotkniętych szkodliwym działaniem używek, które to winy zapobiegać dezintegracji społecznej.

Kluczowe jednak dla ustawy wydaje się wprowadzenie przez ministra właściwego do spraw zdrowia jej aktu wykonawczego zawierającego pojęcie oraz uaktualnianą często listę zdefiniowanych środków i substancji uznawanych za używki. Przy wydawaniu zezwoleń na hurtową sprzedaż używek i bieżącej kontroli tych podmiotów wymagane będą specjalne procedury i wysokospecjalistyczna wiedza kontrolujących, dalece wybiegająca poza wiedzę pozwalającą dokonać kontroli pod kątem formalno – prawnym prowadzonej działalności gospodarczej. Celowe zatem jest wyposażenie marszałka w specjalne narzędzia do sprawowania właściwego nadzoru i kontroli.

Projekt ustawy w części określającej miejsca i formy sprzedaży używek, rodzaje opakowań, a także ich promocję i reklamę jest czytelny, jasno sformułowany i nie niesie za sobą żadnych niejasności.

Z poważaniem

Z op. MARSZĄŁKA WOJEWÓDZTWA

Jan Kruczek
WICEMARSZAŁEK

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2009 r.

BSA II - 021- 45/09

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. LCX-020-00171

Data wpływu .....23.04.2009.....

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministro,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 marca 2009 r., Ps-52/09 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **poselskiego projektu ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające.**

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW i ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2009 r.

BSA II – 021 – 45/09

Opinia

w sprawie poselskiego projektu ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające

I. Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające stanowi uzupełnienie regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.). Projekt określa zasady postępowania z tzw. używkami, rozumianymi jako środki zawierające substancje psychotropowe i odurzające, które nie zostały wymienione w powyższych aktach prawnych, a które umieszczono na liście sporządzonej przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Celem ustawy jest m.in.: wprowadzenie ograniczeń obrotu handlowego tego rodzaju środkami oraz kontroli takiego obrotu przez uprawnione organy; ochrona osób małoletnich przed dostępem, nabywaniem i zażywaniem substancji psychotropowych i odurzających oraz zwiększenie informacji o ich szkodliwości dla zdrowia.

Projektowane regulacje jedynie w części odnoszą się do kwestii związanych z orzekaniem i funkcjonowaniem sądów powszechnych. Poza zakresem opinii pozostają wobec tego zagadnienia o charakterze administracyjnym. Dotyczy to zwłaszcza warunków wydawania zezwoleń na obrót używkami oraz szczegółowych zasad tego obrotu, czy też prowadzenia działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem od zażywania używek oraz dezintegracji społecznej osób uzależnionych.

II. Zgodzić się należy z Projektodawcami, że wprowadzenie prawnej reglamentacji obrotu używkami, zwłaszcza w kontekście postępu technologicznego w zakresie ich wytwarzania, jest jak najbardziej zasadne. Zastanawia jednak, czy w tym celu konieczne jest tworzenie nowego aktu prawnego, czy też należałoby poprzestać na nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Za tą drugą koncepcją przemawiają m.in. względy systemowe związane z potrzebą zachowania spójności i koherentności obowiązujących aktów prawnych.

III. Rozdział 3 projektu zawiera przepisy karne, penalizujące szereg zachowań polegających na naruszeniu ustawy. Nie nasuwa zastrzeżeń sposób wyodrębnienia poszczególnych typów czynów zabronionych, ich podział na przestępstwa i wykroczenia. Optymalnie określono również rodzaj i wymiar poszczególnych sankcji oraz zasady orzekania przepadku przedmiotów. Wątpliwości dotyczą natomiast kilku kwestii o charakterze redakcyjnym i terminologicznym.

Rozważenia wymaga zasadność orzekania zakazu prowadzenia działalności polegającej na sprzedaży lub podawaniu napojów alkoholowych (art. 22 ust 3 projektu). Jest to rodzaj działalności niezwiązany z typem czynu zabronionego określonego w art. 22 ust. 1, który przewiduje odpowiedzialność karną za sprzedaż używek w wypadkach, kiedy jest to zabronione, albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom. Przemyslenia wymaga zatem propozycja poprzestania na możliwości orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży używek. Pozwoliłoby to na zachowanie merytorycznego związku pomiędzy przestępstwem a rodzajem orzeczonego zakazu.

Poza tym, w art. 22 ust. 3 oraz art. 28 ust. 2 uzależniono możliwość orzeczenia przepadku używek od „popelnienia przestępstwa” podczas, gdy precyzyjniejsze byłoby użycie sformułowania „w razie skazania za przestępstwo”, podobnie jak ma to miejsce np. w art. 44 § 3 k.k., czy też art. 70 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Czym innym jest bowiem fakt popelnienia przestępstwa, a czym innym skazanie jako rodzaj rozstrzygnięcia sądu. Analogicznie należałoby postąpić w przypadku art. 23 ust. 3, z tym, że orzeczenie przepadku powinno być uzależnione od ukarania za wykroczenie (por. np. art. 69 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

Ujednolicenia wymaga także stosowanie terminów: „czyn”, „wykroczenie”, „przestępstwo”. Przykładowo to samo zachowanie raz nazywane jest wykroczeniem (art. 23 ust 2 i 3) a innym razem czynem (art. 26).

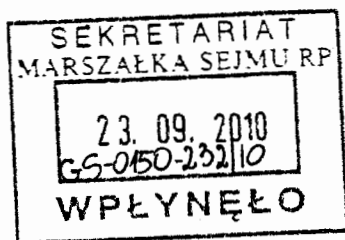

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 23 września 2010 r.

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 52 /10

Pan

Grzegorz SCHETYNA

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję – przyjętą na posiedzeniu w dniu 23 września 2010 r. – opinię Komisji Ustawodawczej:

- o poselskim projekcie ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające (przedstawiciel wnioskodawców poseł Witold Gintowt-Dziewałtowski).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

OPINIA nr 457
Komisji Ustawodawczej

**w sprawie poselskiego projektu ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających
substancje psychotropowe i odurzające**

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 23 września 2010 r.

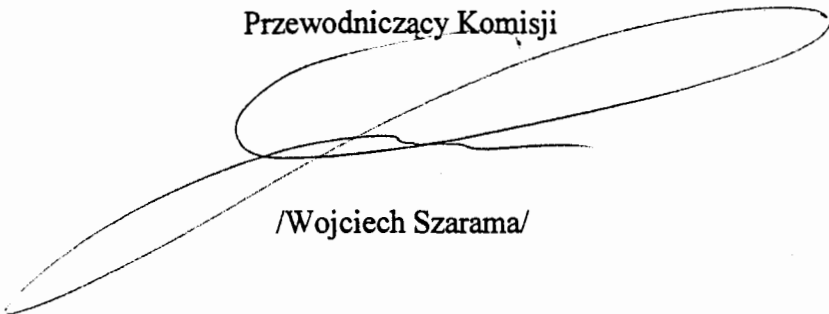
dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 23 września 2010 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu ustawy z Konstytucją RP i prawem Unii Europejskiej RP - poselski projekt ustawy o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające.

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- **uznała ten projekt za dopuszczalny.**

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/